

Załącznik
do Uchwały Nr VIII/46/19
Rady Gminy Dubeninki
z dnia 26 września 2019 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE DUBENINKI NA LATA 2019-2021

DUBENINKI 2019

Spis treści:

WPROWADZENIE.....	str. 3
I. ZADANIA GMINY WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZATEPCZEJ.....	str. 4
II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE DUBENINKI.....	str. 5
III. AKTUALNA SYTUACJA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM NA TERENIE GMINY DUBENINKI.....	str. 7
IV. WNIOSKI.....	str. 20
V. ANALIZA SWOT.....	str. 21
VI. PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ DZIECKA I RODZINY.....	str. 23
VII. ADRESACI I REALIZATORZY PROGRAMU.....	str. 25
VIII. CELE I ZADANIA PROGRAMU.....	str. 26
IX. FINANSOWANIE PROGRAMU.....	str. 32
X. MONITOROWANIE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY.....	str. 32

WPROWADZENIE

Rodzina jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i zaspokajania potrzeb swoich członków od chwili poczęcia do późnej starości. Rodzina, która funkcjonuje w sposób prawidłowy zapewnia każdemu z nas poczucie bezpieczeństwa, a także kształtuje nasz rozwój osobisty. Przede wszystkim jednak warunkuje ona prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka.

Mimo tego, że zmienia się model i warunki życia współczesnej rodziny, to jest ona nadal niezastąpiona i stanowi naturalne środowisko wychowawcze, w którym młody człowiek uczy się żyć i postępować w określony sposób. Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest gwarancją rozwoju społeczeństwa, dlatego też ważne jest wspieranie jej rozwoju, wzmacnianie oraz promocja wartości rodziny.

Obszarem działań wymagającym szczególnie intensywnych działań są rodziny tzw. dysfunkcyjne. Rodzina dysfunkcyjna nie zaspokaja potrzeb emocjonalnych swoich członków, nie zapewnia im poczucia bezpieczeństwa ani właściwych warunków do prawidłowego rozwoju i wzrastania dzieci. Bardzo często w takich rodzinach występuje zaburzenie funkcji opiekuńczo-wychowawczej, nieporadność życiowa, sieroctwo społeczne czy nieprzystosowanie społeczne, a nawet zjawiska patologiczne takie jak: alkoholizm, przemoc, narkomania. Dysfunkcyjny dom rodzinny staje się źródłem przykrości, podłożem do napięć i frustracji zarówno dla dorosłych członków jak i dzieci. W rodzinie dysfunkcyjnej kształtują się różne zachowania negatywne. Powodują one niekorzystne środowisko opiekuńczo – wychowawcze i socjalizacyjne dla dziecka. Rodzina dysfunkcyjna nie jest w stanie samodzielnie sprostać swoim obowiązkom, przede wszystkim względem dzieci, a także pomyślnie rozwiązać swoich problemów czy zadbać o poprawę sytuacji materialno-bytowej.

Destabilizacja rodziny skutkuje tym, iż staje się ona niewydolna wychowawczo. Wymaga wsparcia z zewnątrz, pomocy specjalistycznej ze strony instytucji.

Praca z rodziną problemową wiąże się ze stałym monitorowaniem i świadczeniem kompleksowego wsparcia ze strony przedstawicieli służb społecznych np. asystentów rodziny, pedagogów, psychologów, pracowników socjalnych oraz pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej itd. a także podejmowaniem działań w oparciu o plan działania.

Taką możliwość niesie nam utworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny, który powinien być skierowany na pomaganie jej w rozwiązywaniu życiowych problemów, a także przywrócenie właściwego funkcjonowania.

Pomoc rodzinom, które przeżywają trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej oraz organizacja pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W art. 176 pkt 1 w/w ustawy czytamy, iż do zadań własnych gminy należy opracowanie trzyletnich programów wspierających rodziny, które jako główny cel zakładają pomoc rodzinom z dysfunkcjami, pomoc w należyтым wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, jak również pomoc w opiece i wychowaniu dzieci.

Obecnie działania wobec rodzin problemowych polegają na wspieraniu rodziny naturalnej, na jej ratowaniu, na organizowaniu różnego rodzaju pomocy i usług, w celu podtrzymania jej istnienia i poprawy rodzicielskich kompetencji opiekuńczych, wychowawczych i życiowych, a nie na odbieraniu dzieci.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też, założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

„Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dubeninki na lata 2019-2021” składa się z kilku części. W pierwszej części opisane zostały podstawy prawne jego tworzenia.

Druga i trzecia część zawiera informacje ogólne na temat Gminy Dubeninki, aktualną sytuację rodzin z terenu gminy, korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, wnioski oraz analizę SWOT.

Trzecia część programu, ukazuje adresatów, realizatorów i odbiorców programu, cele i zadania, które program zakłada.

Czwarta część zawiera monitorowanie utworzonego planu, a także sprawdzanie realizacji zawartych w nim zadań.

I ZADANIA GMINY WYNIKAJĄCE Z USTAWY O WSPIERANIU RODZINY I SYSTEMIE PIECZY ZASTĘPCZEJ

Według art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;

- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b) kosztów związanych z udzieleniem pomocy, o której mowa w art.29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE DUBENINKI

Gmina Dubeninki położona jest w powiecie gołdapskim, na północno-wschodnim skraju województwa warmińsko-mazurskiego. Północna granica gminy pokrywa się z 20 kilometrowym odcinkiem granicy polsko-rosyjskiej, z Obwodem Kaliningradzkim. Przy wschodnim krańcu tego odcinka znajduje się tzw. trójstyk, w którym zbiegają się granice trzech państw: Polski, Rosji i Litwy. Gminę tworzą malownicze pejzaże urozmaicone wzgórzami i dolinami, polami i łąkami z zachowanymi śródpolnymi zadrzewieniami. Krajobraz upiększają: jeziora czyste i rybne oraz liczne rozlewiska, będące siedzibą bobrów, a przede wszystkim kompleks Puszczy Rominckiej, który obejmuje prawie 1/3 obszaru gminy. Gmina Dubeninki jest idealnym miejscem do uprawiania aktywnej turystyki. Umożliwia to sieć szlaków pieszych i rowerowych oraz liczne ścieżki historyczno-przyrodnicze i dydaktyczne o różnorodnej tematyce.

Gmina Dubeninki sąsiaduje z trzema gminami tj: Gminą Gołdap, Gminą Wizajny i Gminą Przerośl. Powierzchnia gminy wynosi 205,18 km². W jej skład wchodzi 40 miejscowości, obejmujących 21 sołectw: Dubeninki, Żytkiejmy, Kiekskiejmy, Lenkupie Degucie, Białe Jezioraki, Bedziszewo, Błąkały, Błędziszki, Budwiecie, Cisówek, Czarne, Kiepojcice, Linowo, Maciejowieta, Pluszkiejmy. Przerośl Goładska Rogajny, Skajzgiry, Stańczyki i Żabojady.

Według danych uzyskanych z ewidencji ludności na dzień 31.12.2018 r. Gminę Dubeninki zamieszkiwało 3054 osoby. Analizując sytuację demograficzną należy stwierdzić, że w gminie obserwuje się proces starzenia się populacji jej mieszkańców. Ponadto zauważyć można spadek osób bezrobotnych. Według stanu na 31 grudnia 2018 r. stopa bezrobocia w gminie wyniosła 12,6%. Liczba osób bezrobotnych w gminie, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Gołdapi wynosiła 118 osób, w tym kobiety stanowiły 65,25%, mężczyźni 34,75%. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 3,9%.

W zasobach infrastruktury społecznej gminy nie ma żłobków, są natomiast 2 oddziały przedszkolne: przy Szkole Podstawowej w Żytkiejmach i przy Szkole Podstawowej w Dubeninkach. Na terenie Gminy funkcjonują dwie szkoły podstawowe.

Działalnością kulturalną w Gminie Dubeninki zajmuje się Gminne Centrum Kultury, które dysponuje 2 bibliotekami oraz 3 świetlicami. GCK zajmuje się organizowaniem wielu wydarzeń kulturalnych, sportowych, warsztatów, imprez plenerowych, które odbywają się cyklicznie, a także okolicznościowo.

Na terenie Gminy znajdują się 2 obiekty sportowe (boiska szkolne), które umożliwiają upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i rekreacji.

Opiekę zdrowotną mieszkańcom Gminy oferuje: Ośrodek Zdrowia w Dubeninkach oraz Ośrodek Zdrowia w Żytkiejmach. W Dubeninkach znajduje się nowy Posterunek Policji.

W dniu 28 lutego 2019 r nastąpiło jego uroczyste otwarcia. W uroczystości wziął udział premier Mateusz Morawiecki, minister spraw wewnętrznych i administracji Joachim Brudziński, komendant główny policji Jarosław Szymczyk a także parlamentarzyści, przedstawiciele służb mundurowych i samorządowcy.

W miejscowości Kiekskiejmy pod koniec ubiegłego roku zostało zarejestrowane pierwsze, w naszej gminie, koło gospodyń wiejskich pod nazwą "Koło Gospodyń Wiejskich "Sękacz" w Kiekskiejmach, a od 21 lutego 2019 r swą działalność rozpoczęło Koło Gospodyń Wiejskich w Dubeninkach.

Główne instytucje wykonujące zadania z zakresu pomocy społecznej i realizujące politykę prorodzinną państwa na poziomie samorządu lokalnego jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach oraz Urząd Gminy w Dubeninkach.

III. AKTUALNA SYTUACJA RODZIN OBJĘTYCH WSPARCIEM NA TERENIE GMINY DUBENINKI

Główną instytucją w Gminie Dubeninki, która świadczy pomoc i wsparcie rodzinom i dzieciom jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach. Celem pomocy społecznej jest umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, takich, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby czy możliwości.

Na przestrzeni ostatnich trzech lat – w roku 2016 największa liczba rodzin skorzystała ze świadczeń pomocy społecznej - 124 rodziny. W kolejnych latach zauważa się zmniejszenie liczby rodzin objętych pomocą Ośrodka co obrazują poniższe dane:

Tabela nr 1

Rodziny korzystające z pomocy			
ROK	2016	2017	2018
LICZBA RODZIN	124	121	117
LICZBA OSÓB W RODZINIE	343	333	314

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach

Na podstawie źródeł informacji z GOPS w Dubeninkach można stwierdzić, że pod względem struktury najliczniejszą grupę objętych wsparciem w roku 2016 stanowiły rodziny jednoosobowe. Wśród rodzin z dziećmi dominowały rodziny z jednym lub dwojgiem dzieci, w gronie rodzin niepełnych – rodziny z jednym dzieckiem, a wśród emerytów i rencistów rodziny dwuosobowe.

W 2017 roku najliczniejszą grupę korzystających z pomocy stanowiły rodziny dwuosobowe. Odnośnie rodzin z dziećmi najwięcej korzystających z pomocy było rodzin z jednym lub dwojgiem dzieci. Wśród rodzin niepełnych – przeważają rodziny z jednym dzieckiem, a wśród emerytów i rencistów rodziny dwuosobowe. Zauważyć można, że w roku 2018 najliczniejszą grupę świadczeniobiorców stanowiły rodziny jednoosobowe. Sytuacja rodzin z dziećmi wygląda podobnie – przeważają rodziny z jednym lub dwojgiem dzieci. W rodzinach niepełnych nastąpiły zmiany – na pierwszym miejscu znajdują się rodziny z jednym dzieckiem i trojgiem dzieci. Wśród emerytów i rencistów nadal dominują rodziny dwuosobowe.

Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela:

Tabela nr 2

Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie							
ROK		2016		2017		2018	
TYP RODZIN		LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH
O liczbie osób	RODZINY OGÓŁEM	124	343	121	333	117	314
	1	35	35	31	31	36	36
	2	29	58	33	66	30	60
	3	19	57	22	66	18	54
	4	21	84	17	68	16	64
	5	12	60	10	50	8	40
	6 i więcej	8	49	8	52	9	60
w tym: rodziny z dziećmi ogółem:		56	231	50	206	46	197
O liczbie dzieci	1	18	53	19	57	14	39
	2	20	79	14	56	13	52
	3	11	55	11	55	14	70
	4	6	37	4	24	2	12
	5	1	7	1	7	2	14
	6	0	0	0	0	0	0
	7 i więcej	0	0	1	7	1	10
rodziny niepełne ogółem:		14	44	11	29	14	44
O liczbie dzieci	1	7	16	7	14	6	13
	2	3	9	1	3	4	14
	3	4	19	3	12	4	17
	4 i więcej	0	0	0	0	0	0
Rodziny emerytów i rencistów ogółem:		19	54	21	58	23	59
O liczbie osób	1	2	2	3	3	5	5
	2	7	14	9	18	9	18
	3	5	15	5	15	5	15
	4 i więcej	5	23	2	22	4	21

Źródło danych: opracowanie na podstawie Sprawozdań MRPIPS-03-R

Osoby zwracające się o pomoc do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dubeninkach borykają się z różnymi problemami. Mają one szczególnie związek z powodami przyznania pomocy. Poniższa tabela ukazuje przyczyny trudnej sytuacji życiowej osób korzystających z pomocy Ośrodka.

Tabela nr 3

Powody przyznania pomocy						
ROK	2016		2017		2018	
POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH
UBÓSTWO	12	27	16	31	9	11
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA	11		16		17	90
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	4		13		15	86
BEZROBOCIE	101	304	87	249	59	165
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	25	47	25	48	25	52
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	17	29	22	58	26	51
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUNCZO-WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO-OGÓŁEM	0	0	1	2	8	31
W TYM: -RODZINY NIEPEŁNE	0	0	0	0	4	10
-RODZINY WIELODZIETNE	0	0	1	2	2	12
PRZEMOC W RODZINIE	0	0	9	28	6	18
ALKOHOLIZM	3	4	3	3	2	8
TRUDNOŚCI W PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA PO ZWOLNIENIU Z ZAKŁADU KARNEGO	2	2	0	0	0	0
ZDARZENIE LOSOWE	0	0	1	3	0	0

Źródło danych: opracowanie na podstawie Sprawozdań MRPIPS-03-R

Głównym powodem przyznania pomocy na przestrzeni lat 2016-2018 było bezrobocie, które ma tendencję spadkową. W 2016 roku liczba rodzin w których występowało

bezrobocie wynosiła 101 rodzin, w 2017 roku liczba ta spadła do 87 rodzin, natomiast w 2018 roku wynosiła 59 rodzin.

Na drugiej pozycji wśród przyczyn udzielenia pomocy znajduje się niepełnosprawność. W 2016 roku obejmowało 25 rodzin, w 2017 roku również 25 rodzin i w 2018 roku liczba ta wynosiła 25 rodzin.

Trzecim powodem przyznania pomocy była długotrwała lub ciężka choroba. W tym przypadku w latach 2017-2018 zauważa się wzrost liczby rodzin zmagających się z tym problemem (22 w 2017 roku, 26 w 2018 roku), natomiast w 2016 roku 17 takich rodzin.

Niepokojącym zjawiskiem wśród rodzin zamieszkałych na terenie gminy staje się przemoc w rodzinie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczym i w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Zjawiska te w długotrwałej formie, mogą prowadzić do rozpadu rodziny bądź niewłaściwego sprawowania opieki nad małoletnimi dziećmi.

Świadczenia, z których korzystały rodziny jedno i wieloosobowe z pomocy społecznej miały głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2016-2018 przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 4

Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS							
ROK		2016		2017		2018	
FORMA ŚWIADCZEŃ		LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W TYCH RODZINACH
PIENIĘŻNE	ZASIŁEK STAŁY	23	30	22	33	21	29
	ZASIŁEK OKRESOWY	93	272	81	219	58	151
	ZASIŁEK CELOWY W TYM SPECJALNY ZASIŁEK CELOWY	31	57	33	74	56	117
NIEPIENIĘŻNE	POSILEK PRZYZNANY W RAMACH PROGRAMU „POSILEK W SZKOLE I W DOMU”	73	160	70	155	75	163
	SPRAWIENIE POGRZEBU	1	1	1	1	0	0
	ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DPS (ZŁ)	227 825 zł (10 osób)		254 201 zł (10 osób)		262 121 zł (9 osób)	

USŁUGI	USŁUGI OPIEKUŃCZE	0	0	0	0	1	1
	SPECJALISTYCZNE USŁUGI DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI	0	0	0	0	0	0
PRACA SOCJALNA	PRACA SOCJALNA	124	343	121	333	117	314

Źródło danych: opracowanie na podstawie Sprawozdań MRPIPS-03-R

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2016-2018 były zasiłki okresowe, które mają tendencje spadkową, a także zasiłki celowe. Zasiłki okresowe są świadczeniami wypłacanymi miesięcznie, przyznawanymi na okres nie dłuższy niż do końca miesiąca, w którym ustały okoliczności uzasadniające ich przyznanie.

Główną powodem przyznawania zasiłku okresowego jest brak zatrudnienia, przynajmniej jednego członka rodziny. Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy jest przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

Dominującym rodzajem pomocy niepieniężnej udzielanej przez Ośrodek stanowił posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, a od stycznia 2019 r. wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest zminimalizowanie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia jak również z środowisk wiejskich oraz osób dorosłych, głównie samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. Liczba osób objętych posiłkiem w latach 2016 - 2018 utrzymywała się na podobnym poziomie i wynosiła: 73-70-75 osób.

Istotną rolę wśród świadczeń niepieniężnych odegrała praca socjalna. Celem pracy socjalnej była poprawa funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku zamieszkania. Służyła ona rozwinięciu lub wzmocnieniu ich aktywności i samodzielności życiowej oraz

zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Co ważne, praca socjalna świadczona jest niezależnie od dochodu.

Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych polega przede wszystkim na: odwiedzinach i rozmowach mających na celu rozeznanie aktualnej sytuacji życiowej i bieżących potrzeb osób bądź rodzin, pomocy przy kompletowaniu dokumentów niezbędnych do otrzymania świadczeń itp., podejmowaniu działań w zakresie uzyskania alimentów, występowania w charakterze przedstawiciela i rzecznika spraw podopiecznych zwłaszcza niezaradnych życiowo, uczeniu racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami. Do pracowników tutejszego Ośrodka Pomocy należy również współpraca z przedstawicielami instytucji pracującymi na rzecz dziecka i rodziny czyli: ze szkołami pedagogiem szkolnym, sądem rodzinnym, kuratorami zawodowymi i społecznymi, policją, lekarzami, pielęgniarkami itp. oraz współpraca z placówkami gminnymi i poza gminnymi, w szczególności w zakresie dożywiania dzieci.

W analizowanym okresie tj. w latach 2016-2018 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizował również zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej poprzez wsparcie asystenta rodziny. Tabela poniżej pokazuje liczbę rodzin, z którymi współpracował asystent rodziny:

Tabela nr 5

Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny			
ROK	2016	2017	2018
LICZBA RODZIN KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY ASYSTENTA RODZINY	10	10	8
LICZBA DZIECI W RODZINACH OBJĘTYCH POMOCĄ ASYSTENTA RODZINY	23	23	24
LICZBA ASYSTENTÓW RODZINY	1	1	1

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach

Rodziny z terenu Gminy Dubeninki przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mają możliwość otrzymania wsparcia w postaci asystenta rodziny. Asystenturą rodzinną obejmuje się w pierwszej kolejności rodziny, które przejawiają największe trudności i istnieje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, a przyczyna występowania problemów jest bardzo złożona.

Współpraca z rodzinami zależy przede wszystkim od aktywności tych rodzin, woli włączenia się w realizację planu pracy, chęci wprowadzenia zmian w życiu rodzinnym. Objęcie rodziny pomocą asystenta nie zawsze prowadzi do odzyskania przez nią zdolności do prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W skrajnej sytuacji, gdy pozostawienie dziecka w rodzinie biologicznej stanowi zagrożenie dla jego bezpieczeństwa lub życia, koniecznym staje się odseparowanie go i umieszczenie w pieczy zastępczej. Akty prawne takie jak kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakazują określonym służbom podejmowanie działań zabezpieczających dziecko. Rodzice wówczas zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub prawa te zostają im ograniczone. To sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej poprzez umieszczenie go poza rodziną biologiczną. Piecza zastępcza może być sprawowana w formie rodzinnej lub instytucjonalnej.

Gmina zobowiązana jest do ponoszenia wydatków z tytułu umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, w rodzinnym domu dziecka albo w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Poniższa tabela ukazuje odpłatności ponoszone przez Gminę:

Tabela nr 6

Pieczka zastępcza			
ROK	2016	2017	2018
ODPŁATNOŚĆ ZA POBYT DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ	35 195,16 zł (za 10 dzieci)	51 599,07 zł (za 9 dzieci)	55 648,55 zł (za 7 dzieci)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninki

Wzrost wydatków związanych z dopłatą gminy do kosztów umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej wynika również z zasady finansowania pobytu dziecka w pieczy zastępczej. W przypadku umieszczenia dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w wysokości:

1. 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
2. 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
3. 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Na podstawie powyższych danych w tym obszarze jest tendencja spadkowa. W 2018 roku dwoje dzieci wróciło pod opiekę rodziców biologicznych i w 2017 roku również dwoje dzieci wróciło pod opiekę rodziców biologicznych. Aktualnie pięcioro dzieci z terenu gminy przebywa w pieczy zastępczej, za które gmina ponosi 50% odpłatności.

W omawianym okresie Ośrodek realizował również zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Podstawowym dokumentem regulującym działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Jak wynika z danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Dubeninkach zjawisko przemocy na terenie Gminy ma tendencję spadkową.

Dane szczegółowo przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 7

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieska Karta”			
ROK	2016	2017	2018
LICZBA RODZIN OBJĘTYCH PROCEDURĄ „NIEBIESKA KARTA”	7	13	9
LICZBA OSÓB W RODZINIE OBJĘTYCH PROCEDURĄ „NIEBIESKA KARTA”	24	42	32
LICZBA ZAKOŃCZONYCH PROCEDUR „NIEBIESKA KARTA”	7	13	8

Źródło danych: Zespół Interdyscyplinarny Gminy Dubeninki

Procedurą „Niebieska Karta” na przełomie lat 2016-2018 objętych było 26 rodzin. Liczba osób w tych rodzinach wyniosła 91 osób.

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie tworzone są grupy robocze. Ich zadaniem jest pomoc rodzinom w których dochodzi do aktów przemocy. W ramach zadań odbywają się cykliczne spotkania z osobami doświadczającymi przemocy oraz z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy. Podczas spotkań członkowie grup roboczych ustalają działania na rzecz przeciwdziałania występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie.

Od 2014 roku w Gminie realizowany jest rządowy program pomocy dla rodzin wielodzietnych. Realizatorem jego Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach , który wydaje uprawnionym Karty Dużej Rodziny. Od 1 stycznia 2019 roku został rozszerzony katalog osób uprawnionych do otrzymania KDR. O przyznanie Karty Dużej Rodziny mogą ubiegać się nie tylko członkowie rodzin, u których w chwili składania wniosku

co najmniej troje dzieci spełnia warunki przewidziane w ustawie, ale również rodzice i małżonkowie rodziców, którzy mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci, bez względu na wiek tych dzieci w chwili składania wniosku. Oznacza to, że wszyscy rodzice, wychowujący co najmniej troje dzieci, które aktualnie są już osobami dorosłymi, zyskują prawo do posiadania karty.

Tabela nr 8

Karta Dużej Rodziny	2016	2017	2018
Liczba przyznanych kart	9	63	5
Liczba rodzin	57	13	26

Źródło danych: Sprawozdania z realizacji ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny

W Urzędzie Gminy od kwietnia 2016 roku wypłacane są świadczenia wychowawcze tzw. „500+”. Z tego tytułu do końca 2016 r. wypłacono 1 648 739 zł, dla 219 rodzin, w roku 2017 wypłacono 2 143 159 zł dla 206 rodzin, zaś w 2018 roku wypłacono 2 010 112 zł dla 203 rodzin.

Z dniem 1 czerwca 2018 roku weszło w życie Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start”.

Świadczenie „Dobry Start” w wysokości 300,00 zł przysługuje raz w roku na rozpoczynające rok szkolny dzieci do ukończenia 20 roku życia bez względu na dochód rodziny.

Wniosek o ustalenie prawa do programu „Dobry Start” można było składać od 1 lipca 2018 roku w formie elektronicznej, natomiast od 1 sierpnia w formie papierowej.

W latach 2016-2018 w Urzędzie Gminy Dubeninki wypłacane były również stypendia szkolne. Najczęściej wsparcie to kierowane jest do dzieci pochodzących z rodzin ubogich lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, np. dotkniętych bezrobociem i służy zmniejszeniu różnic w dostępie do edukacji. W roku 2016 liczba uczniów, którym przyznano stypendium socjalne była najwyższa i wynosiła 120 uczniów, na kwotę 172 130 zł. W kolejnych dwóch latach odnotowuje się tendencję spadkową (np. w 2017 roku stypendium socjalne przyznano 90 uczniom na kwotę 129 654 zł)

Dane szczegółowe na temat przyznanych świadczeń tj. świadczenie wychowawcze „500+”, stypendium socjalne, świadczenie „Dobry Start” w latach 2016-2018 obrazuje poniższa tabela:

Tabela nr 9

Świadczenia			
Rok	2016	2017	2018
Świadczenie wychowawcze „500+”:			
Liczba rodzin	219	206	203
Razem kwota wypłacona	1 648 739 zł	2 143 159 zł	2 010 112 zł
Stypendium socjalne:			
Liczba uczniów	120	90	80
Razem kwota wypłacona	172 130 zł	129 654 zł	120 000zł
Świadczenie „Dobry Start”			
Liczba świadczeń	-	-	338
Razem kwota wypłacona	-	-	100 200 zł

Źródło danych: Urząd Gminy w Dubeninkach

W ramach realizowanych zadań Urząd Gminy w Dubeninkach przyznawał również świadczenia rodzinne wraz z dodatkami. W omawianych latach ogólna liczba większości udzielonych świadczeń uległa spadkowi. Tendencja spadkowa odnosi się do: zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami, zasiłków pielęgnacyjnych, jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka, świadczenia rodzicielskiego, a także zasiłku dla opiekuna.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 303) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty kryterium dochodowego wynoszącego 764 zł netto (na podstawie dochodów z roku poprzedzającego okres zasiłkowy z uwzględnieniem utraty i uzyskania dochodu). Specjalny zasiłek opiekuńczy od 1 listopada 2018r. przysługuje w kwocie 620 zł miesięcznie.

Od 1 stycznia 2019 roku wzrosło również świadczenie pielęgnacyjne w związku z przeprowadzoną waloryzacją i wynosi 1583 zł. Świadczenie to przyznawane jest z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej i przysługuje:

1. matce albo ojcu,
2. opiekunowi faktycznemu dziecka,
3. osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
4. innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności

– jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W roku 2016 została wprowadzona ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Przepisy tej ustawy przewidują zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających kobiety w ciąży oraz ich rodziny, zapewnienie kobietom w ciąży dostępu do diagnostyki prenatalnej, zapewnienie odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla kobiety w ciąży oraz podczas okresu porodu i połogu, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej. Rodzina może ubiegać się o przyznanie asystenta rodziny, którego zadaniem będzie pomoc w umożliwieniu im ze skorzystania ze wsparcia m.in. wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, udzielanie informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę oraz poradnictwo.

Według powyższej ustawy rodzina m.in. może ubiegać się o jednorazowe świadczenie, uwzględniając dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 10

Świadczenia rodzinne przyznane w gminie			
Świadczenia rodzinne	ROK		
	2016	2017	2018
ZASIŁKI RODZINNE I DODTKI DO ZASIŁKÓW RODZINNYCH			
Liczba rodzin	144	132	130
ZASIŁEK PIELEGNACYJNY			
Liczba świadczeń	945	884	849
ŚWIADCZENIA PIELEGNACYJNE			
Liczba świadczeń	95	111	109
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY			
Liczba świadczeń	102	98	90
ŚWIADCZENIE RODZICIELSKIE			
Liczba świadczeń	0	138	117
ZASIŁEK DLA OPIEKUNA			
Liczba świadczeń	60	60	34
ŚWIADCZENIE „ZA ŻYCIEM”			
Liczba świadczeń	0	0	1

Źródło danych: Urząd Gminy w Dubeninkach

Ogólna liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne w 2016 roku wynosiła 144. Kwota wypłaconych świadczeń to 618 816,86 zł.

W 2017 roku liczba rodzin wynosiła 132, kwota wypłaconych świadczeń to 617 984,94 zł. W 2018 roku liczba rodzin pobierających świadczenie rodzinne wynosiła 130, kwota wypłaconych świadczeń to 596 935,46 zł.

Dane szczegółowo przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 11

Świadczenia rodzinne			
ROK	2016	2017	2018
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	144	132	130
Łącznie kwota wypłaconych świadczeń	618 816,86 zł	617 984,94 zł	596 935,46 zł

Źródło danych: Urząd Gminy w Dubeninkach

Kolejną formą pomocy udzielanej przez Urząd Gminy w Dubeninkach dla rodziców samotnie wychowujących dzieci stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Mają one na celu wsparcie osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2016-2018 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, zmniejszała się z roku na rok, (z 21 w 2016 r. do 17 w 2018 r., podobnie jak łączna kwota wypłaconych świadczeń, (w 2016 r. – 144 543 zł, w 2017 r. – 113 390 zł, w 2018 r. – 111 710 zł).

Dane szczegółowe przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 12

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie			
ROK	2016	2017	2018
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	21	17	17
Łącznie kwota wypłaconych świadczeń	144 543 zł	113 390 zł	111 710 zł

Źródło danych: Urząd Gminy w Dubeninkach

W latach 2016-2018 Urząd Gminy w Dubeninkach realizował wypłatę dodatków mieszkaniowych. Takie wsparcie przysługuje po spełnieniu określonych warunków, tj. osobom niemogącym pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania z uwagi na trudną sytuację materialną.

Dane szczegółowe przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 14

Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie			
ROK	2016	2017	2018
Liczba gospodarstw, którym przyznano dodatki mieszkaniowe	53	50	55
Wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych	151 932 zł	132 234 zł	123 390 zł

Źródło danych: Urząd Gminy w Dubeninkach

Liczba gospodarstw domowych, którym przyznano dodatki mieszkaniowe ma tendencję spadkową podobnie jak wartość przyznanych dodatków na ten cel.

Łączna kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w okresie od 2016-2018 r. wyniosła 407 556 zł.

W latach 2016-2018 wypłacane były dodatki energetyczne. Ta forma pomocy przysługuje osobom, którym przyznano dodatek mieszkaniowy oraz które są stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkują w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Poniższa tabela pokazuje szczegółowe dane:

Tabela nr 14

Dodatki energetyczne przyznane w gminie			
ROK	2016	2017	2018
Liczba gospodarstw, którym przyznano dodatek energetyczny	52	41	40
Wartość przyznanych dodatków energetycznych	7 749 zł	7 163 zł	6 408 zł

Źródło danych: Urząd Gminy w Dubeninkach

IV. WNIOSKI

Z analizy zebranych danych wynika, że liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w Gminie Dubeninki zaczyna mieć tendencję spadkową. Główną przyczyną udzielania wsparcia jest bezrobocie wśród członków rodzin. Kolejnym problemem jest niepełnosprawność i długotrwała choroba. Niepokojącym zjawiskiem jest przemoc w rodzinie oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Mogą one prowadzić do rozpadu rodziny bądź niewłaściwego sprawowania opieki nad niepełnoletnimi dziećmi.

Bardzo ważnym aspektem podejmowanych działań jest fakt, iż na rzecz dziecka i rodziny pracuje wiele podmiotów, których zadaniem jest zapewnienie swoim odbiorcom bezpieczeństwa, odpowiedniej porady, a także pomoc w rozwiązywaniu problemów, z którymi sobie nie radzą.

Przede wszystkim rodziny przeżywające trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą liczyć na wsparcie ze strony pracowników Ośrodka w

szczególności asystenta rodziny, który pomaga je przewycięzać. Niemniej jednak podstawą pracy rodziny z asystentem jest systematyczna, wzajemna współpraca, ważne jest aby członkowie rodziny akceptowali i czynnie uczestniczyli w tworzeniu i wykonywaniu wspólnie utworzonego planu pracy.

V. ANALIZA SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dubeninki na lata 2019-2021 przeprowadzono analizę SWOT, która ma na celu podział lokalnego systemu wspierania rodziny na słabe i mocne strony, a także szanse i zagrożenia jakie stoją przed rodziną. Analiza ta pozwala na dokonanie oceny potencjału, jakim dysponuje gmina w tym obszarze oraz stopnia, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom rodzin i dzieci mieszkających na terenie Gminy.

Tabela nr 15

WSPARCIE RODZIN NA TERENIE GMINY DUBENINKI	
<p>MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> - doświadczenie i wiedza pracowników GOPS w zakresie wsparcia rodziny, - realizacja programów prorodzinnych z systemu pomocy społecznej, -zapewnienie rodzinom pomocy ze strony asystenta rodziny, -funkcjonowanie na terenie gminy dwóch oddziałów przedszkolnych, -odpowiednia dostępność szkół podstawowych na terenie gminy, modernizacja świetlic, boisk, doposażanie w nowoczesny sprzęt -organizowanie przez szkoły zajęć pozalekcyjnych, -realizacja w szkołach programów profilaktycznych, -działalność Gminnego Centrum Kultury w Dubeninkach 	<p>SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> -niski poziom dostępności rodzin do poradnictwa specjalistycznego, -brak w gminie ośrodków i grup wsparcia dla rodzin i osób samotnie wychowujących dzieci, -występowanie zjawisk patologii społecznej w rodzinach (m.in. alkoholizm, przemoc), -brak w Gminie ośrodków zajmujących się profilaktyką i pracą z osobami uzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie, -brak grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą, - ograniczone środki finansowe na poszerzenie oferty wsparcia rodzin, -niechęć do podjęcia zatrudnienia przez osoby korzystające z pomocy społecznej, -brak zaspokojenia rosnących potrzeb w

<p>- funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dubeninkach,</p> <p>-funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Dubeninkach,</p> <p>-możliwość skorzystania przez najbardziej potrzebujących mieszkańców z terenu Gminy z bezpłatnej żywności w ramach programu pn. „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020”,</p> <p>- realizacja projektów konkursowych,</p> <p>-funkcjonowanie na terenie Gminy Posterunku Policji,</p> <p>-działalność Ośrodków Zdrowia w Dubeninkach i w Żytkiejmach,</p> <p>-realizacja rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023,</p> <p>-realizacja „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Dubeninki na lata 2016-2020”,</p> <p>-dostępność na terenie gminy do 78 mieszkań komunalnych,</p> <p>-punkt nieodpłatnych porad prawnych dla mieszkańców Gminy Dubeninkach z siedzibą w Urzędzie Gminy,</p> <p>-współpraca z organizacjami pozarządowymi,</p> <p>-realizacja rządowego programu „Karta Dużej Rodziny”,</p> <p>-polepszenie sytuacji materialno-bytowej rodzin korzystających z świadczenia wychowawczego 500+, 300+,</p>	<p>zakresie poradnictwa rodzinnego i wsparcia środowiskowego,</p> <p>-niewystarczająca ilość pomocy specjalistycznej dla młodzieży zagrożonej,</p> <p>-brak placówek wsparcia dziennego,</p> <p>-zbyt mała aktywność ze strony społeczności lokalnej,</p> <p>ograniczona komunikacja.</p>
--	---

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> -możliwość doszkalania się przedstawicieli instytucji pracujących z rodziną i dzieckiem, -kontynuowanie wsparcia asystenta rodziny, -prowadzenie działań mających na celu zapobieganie dysfunkjom rodziny, -wzrost świadomości społecznej (dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli) na temat problemów uzależnień i przemocy w rodzinie, oraz korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia -wzrost wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej przez rodziny, -wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia, -poszerzenie zakresu szkolnych programów profilaktycznych, -motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia, -możliwość uczęszczania na Terapię Uzależnień w Gołdapi, -możliwości pozyskiwania środków finansowych z zewnątrz, mających na celu aktywizację osób bezrobotnych, będących klientami pomocy społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> -wypalenie zawodowe osób pracujących z rodziną i z dzieckiem, -zatracanie się więzi rodzinnych, -ujemny przyrost naturalny i migracja wpływające na spadek liczby mieszkańców Gminy, - brak autorytetów dla młodego pokolenia, - obniżanie się wieku spożywania używek wśród dzieci i młodzieży, -niechęć do przyjęcia pomocy przez osoby dotknięte problemem uzależnienia oraz przemocy, -„dziedziczenie” bezrobocia i ubóstwa, -bierność klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, -wysoki poziom tolerancji społecznej dla zachowań patologicznych.

VI. PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ DZIECKA I RODZINY

W Gminie Dubeninki, jak również w powiecie funkcjonują różnorakie podmioty, które działają na rzecz dziecka i rodziny. Są to przede wszystkim jednostki samorządowe, jak również organizacje pozarządowe. Tabela poniżej przedstawia dane szczegółowe w tym zakresie:

Tabela nr 16

Podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny z terenu Gminy Dubeninki	
NAZWA I ADRES	OPIS DZIAŁANIA
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach	Świadczenie pomocy społecznej zgodnie m.in. z ustawą o pomocy społecznej, Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023, Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieska Karta” oraz wzorców formularzy „Niebieska Karta”, ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą „Za życiem”, ustawą o „Karcie Dużej Rodziny”, Zadania wynikające z wytycznych do Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020.
Urząd Gminy w Dubeninkach	Realizacja świadczeń rodzinnych, wychowawczych, opiekuńczych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, stypendiów szkolnych.
Szkoła Podstawowa w Dubeninkach	Działalność edukacyjna i wychowawcza na rzecz dzieci i młodzieży.
Szkoła Podstawowa w Żytkiejmach	
Gminne Centrum Kultury w Dubeninkach	Zaspokajanie kulturowych potrzeb mieszkańców gminy, przede wszystkim poprzez inicjowanie, propagowanie i prowadzenie działalności kulturalnej, organizowanie imprez artystycznych, rozrywkowych i rekreacyjnych oraz szerzenie tradycji.
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Dubeninkach	Prowadzenie działań związanych z procedurą „Niebieska Karta” oraz poradnictwo.
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dubeninkach	Inicjowanie i monitorowanie działań związanych z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych.
Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Gołdapi	Terapia uzależnień.
Posterunek Policji w Dubeninkach	Działalność interwencyjna i prewencyjna.

Ośrodek Zdrowia w Dubeninkach	Udzielanie świadczeń zdrowotnych polegających na zachowaniu i ratowaniu zdrowia i życia, poprawie zdrowia oraz podejmowanie innych działań medycznych wynikających z procesu leczenia. Udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Dubeninkach.
Ośrodek Zdrowia w Żytkiejmach	
Powiatowy Urząd Pracy w Gołdapi	Pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, organizacja szkoleń, przyznawanie i wypłacanie świadczeń z tytułu bezrobocia.
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi	Realizowanie zadań powiatu z zakresu pomocy społecznej, rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz organizacja rodzinnej pieczy zastępczej. Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej.
Dom Dziecka w Gołdapi	Zapewnienie dziecku całodobowej opieki i wychowania oraz zaspokojenie jego niezbędnych potrzeb
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gołdapi	Udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno – pedagogicznej oraz rodzicom i nauczycielom wsparcia w wychowaniu i kształceniu dzieci i uczniów
Zespół Placówek Edukacyjno-Wychowawczych w Gołdapi	Prowadzenie zajęć edukacyjnych wychowawczych oraz przygotowanie do życia zawodowego i społecznego dzieci i młodzieży niepełnosprawnej zamieszkałej na terenie powiatu gołdapskiego.

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i Urząd Gminy w Dubeninkach

VII. ADRESACI I REALIZATORZY PROGRAMU

Adresatami Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dubeninki są rodziny zamieszkałe na jej terenie, które wymagają wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, a także te w których istnieje zagrożenie odebrania dzieci i umieszczenia ich w pieczy zastępczej. Bardzo ważnym aspektem jest chęć współpracy przez członków tych rodzin z przedstawicielami służb społecznych i instytucji pracujących z rodziną i z dzieckiem. Szczególną troską należy objąć rodziny w których występuje zjawisko przemocy czy uzależnień, osoby i rodziny żyjące w ubóstwie oraz osoby, które wykazują bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i gospodarowania budżetem. Działania pomocowe należy skierować również wobec rodzin z dziećmi i młodzieżą pozostającą w rodzinnej

pieczy zastępczej, wobec rodzin z dziećmi i osobami niepełnosprawnymi oraz z osobami zagrożonymi niedostosowaniem społecznym.

Zasadnicze znaczenie ma, aby wsparcie niesione na rzecz rodziny i dziecka miało charakter systemowy. Dlatego też dla dobra rodziny powołanych jest i pracuje szereg instytucji, organizacji i podmiotów.

Na terenie Gminy Dubeninki realizatorem programu wspierania rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach i Urząd Gminy Dubeninki natomiast partnerami są:

1. Zespół Interdyscyplinarne ds. Rozwiązywania Przemocy w Rodzinie.
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
3. Placówki oświatowe.
4. Gminne Centrum Kultury.
5. Placówki służby zdrowia na terenie Gminy Dubeninki
6. Policja.
7. Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie Gminy Dubeninki.
8. Parafie.

VIII. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Celem głównym Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dubeninki na lata 2019-2021 jest stworzenie spójnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Podejmowane działania mają prowadzić do przywrócenia zdolności do prawidłowego funkcjonowania rodzin i ich członków. Osiągnięcie oczekiwanego rezultatu wymaga wprowadzenia w życie wyznaczonych celów operacyjnych oraz zadań. Zostały one przedstawione w tabeli poniżej:

Tabela nr 17

Cel szczegółowy 1.				
Wspieranie rodzin i tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.				
<i>Lp.</i>	<i>ZADANIA</i>	<i>REALIZATORZY/PARTNERZY</i>	<i>TERMIN</i>	<i>WSKAŹNIKI MONITORINGOWE</i>
1.	Ulepszanie form pracy z rodziną	GOPS, placówki oświatowe, GKRPA, Zespół Interdyscyplinarne	2019-2021	liczba osób objętych pracą socjalną

2.	Ustanawianie w razie konieczności rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, a także organizowanie dla nich szkoleń	GOPS, Urząd Gminy	2019-2021	liczba rodzin wspierających, liczba rodzin przez nie wspieranych
3.	Kierowanie asystenta do pracy z rodziną	GOPS	2019-2021	liczba rodzin potrzebująca pomocy w prawidłowym wykonywaniu funkcji
4.	Praca z rodziną także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną	GOPS	2019-2021	liczba rodzin w których znajdują się dzieci w pieczy zastępczej
5.	Wzmacnianie więzi rodzinnych poprzez organizowanie imprez plenerowych	Gmina Dubeninki, GOPS, placówki oświatowe, GCK	2019-2021	liczba imprez oraz liczba osób w nich uczestniczących
6.	Zintegrowanie podejmowanych działań poprzez stałą współpracę podmiotów działających na rzecz rodziny	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe, GCK, PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, ośrodki zdrowia, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe	2019-2021	liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny

7.	Zapewnienie szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, konsultacji, terapii rodzinnej i mediacji	GOPS, U G, GKRPA we współpracy z PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Gołdapi, Sądem Rejonowy w Olecku	2019-2021	liczba osób objętych poszczególnymi formami wsparcia, w tym poradnictwem specjalistycznym
8.	Poszerzenie działalności na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez wspieranie, aktywizowanie oraz zwiększenie zaradności i samodzielności życiowej	GOPS, Urząd Gminy we współpracy z PCPR w Gołdapi	2019-2021	liczba osób objętych formą wsparcia
9.	Poszerzenie działalności na rzecz osób starszych poprzez wspieranie i aktywizowanie	GCK, GOPS, UG	2019-2021	liczba osób uczestniczących
10.	Zapewnienie opieki dla dzieci do lat 3, dostosowanej do potrzeb rozwojowych dziecka, stymulowanie rozwoju dziecka	Placówki oświatowe, UG	2019-2021	liczba dzieci uczestniczących

Tabela nr 18

Cel szczegółowy 2.				
Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji socjalno - bytowej.				
<i>Lp.</i>	<i>ZADANIA</i>	<i>REALIZATORZY/PARTNERZY</i>	<i>TERMIN</i>	<i>WSKAŹNIKI MONITORINGOWE</i>
1.	Wsparcie rodzin	GOPS, UG	2019-2021	liczba udzielonych

	znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej (finansowe i rzeczowe)			świadczeń i liczba świadczeniobiorców
2.	Rozpowszechnianie wśród rodzin w których występuje bezrobocie informacji na temat ofert pracy, szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych, stażach itd.	GOPS, UG we współpracy z PUP w Gołdapi	2019-2021	liczba osób bezrobotnych w gminie, liczba osób które są objęte różnymi formami wsparcia
3.	Pomoc dzieciom z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialno-bytowej np. dożywianie w szkole, stypendia szkolne, organizowanie wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie w pomoce naukowe	GOPS, UG, placówki oświatowe, GCK,	2019-2021	liczba dzieci z rodzin ubogich, którym udzielona jest pomoc
4.	Organizowanie w okresach przedświątecznych zbiórek żywności na rzecz rodzin najbardziej potrzebujących	Wolontariat działający przy GCK	2019-2021	ilość zbiórek oraz liczba rodzin objętych wsparciem
5.	Możliwość skorzystania przez najbardziej potrzebujących mieszkańców z terenu Gminy z bezpłatnej żywności w ramach programu pn. „Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014-2020”	GOPS, UG	2019-2020	Liczba rodzin korzystających z programu

Tabela nr 19

Cel szczegółowy 3.				
Zapewnianie rodzinie bezpieczeństwa oraz zaspakajanie jej potrzeb zdrowotnych.				
<i>Lp.</i>	<i>ZADANIA</i>	<i>REALIZATORZY/PARTNERZY</i>	<i>TERMIN</i>	<i>WSKAŹNIKI MONITORINGOWE</i>
1.	Rozpowszechnianie zdrowego stylu życia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej	placówki oświatowe, Gmina Dubeninki, GOPS, ośrodki zdrowia, GKRPA w Dubeninkach, ZI w Dubeninkach	2019-2021	liczba programów prowadzonych oraz liczba osób w nich uczestniczących
2.	Rozszerzenie dostępności wsparcia dla rodzin, w których znajdują się dzieci niepełnosprawne (poradnictwo,)	GOPS, Gmina Dubeninki,	2019-2021	liczba osób korzystających z poradnictwa
3.	Monitorowanie rodzin zagrożonych i dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie	Gmina Dubeninki, GOPS, GKRPA, ZI, Policja, placówki oświatowe przy współpracy z PCPR, Sądem Rejonowy w Olecku	2019-2021	liczba rodzin objętych monitoringiem, liczba rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy, a także liczba osób, którym udzielono wsparcia
4.	Sprawdzanie i kontrolowanie miejsc publicznych, a także podnoszenie bezpieczeństwa na drodze czyli: remont dróg gminnych, oświetlenia	Policja, UG	2019-2021	poziom poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, ilość zrealizowanych inwestycji mających na celu poprawę bezpieczeństwa na drodze

Tabela nr 20

Cel szczegółowy 4.				
Wspieranie dzieci i młodzieży w kształceniu				
<i>Lp.</i>	<i>ZADANIA</i>	<i>REALIZATORZY/PARTNERZY</i>	<i>TERMIN</i>	<i>WSKAŹNIKI MONITORINGOWE</i>
1.	Podnoszenie poziomu kształcenia i wsparcia w	Gmina Dubeninki, placówki oświatowe,	2019-2021	liczba nauczycieli,

	placówkach oświatowych tj. doszkalanie kadry nauczycielskiej i pedagogów, a także doposażenie szkół w nowy sprzęt i programy nauczania			pedagogów doszkalających się, a także ilość placówek, które zostały doposażone w nowy sprzęt i programy nauczania
2.	Organizowanie spotkań i zajęć edukacyjnych oraz pogadanek mających charakter profilaktyczno-wychowawczy	GKRPA, placówki oświatowe, GCK, Policja	2019-2021	liczba zajęć i spotkań, a także liczba osób w nich uczestniczących
3.	Organizowanie wyjazdów typu wycieczki dla dzieci i osób dorosłych z rodzin, w których występuje zjawisko przemocy, bądź nadużywanie alkoholu przez jej członków	GKRPA, GCK, UG	2019-2021	liczba wyjazdów oraz liczba uczestników
4.	Zagwarantowanie możliwości kształcenia dla dzieci niepełnosprawnych poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego, zapewnianie środków finansowych na transport do szkół poza terenem zamieszkania, likwidowanie barier architektonicznych	Gmina Dubeninki, placówki oświatowe	2019-2021	liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym, liczba dzieci, którym zapewniono środki finansowe na dojazd do szkół

Tabela nr 21

Cel szczegółowy 5.

Częściowa odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej, a także umożliwienie im powrotu do rodzin biologicznych

<i>Lp.</i>	<i>ZADANIA</i>	<i>REALIZATORZY/PARTNERZY</i>	<i>TERMIN</i>	<i>WSKAŹNIKI MONITORINGOWE</i>
1.	Współfinansowanie	GOPS, Gmina Dubeninki	2019-2021	Liczba osób

	pobytu dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej			umieszczonych w pieczy zastępczej oraz odpłatność
2.	Podejmowanie współpracy z podmiotami mającymi na celu powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	GOPS	2019-2021	Liczba podmiotów współpracujących na rzecz powrotu dziecka z rodziny zastępczej do rodziny biologicznej

IX. FINANSOWANIE PROGRAMU

Działania „Gminnego Programu Wspierania Rodzin w Gminie Dubeninki na lata 2019-2021” będą realizowane i wdrażane zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi gminy.

Podstawowymi źródłami finansowania Programu będą: budżet gminy, budżet państwa, środki zewnętrzne, w tym fundusze unijne oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

X. MONITOROWANIE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Koordynatorem działań podejmowanych w ramach „Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dubeninki na lata 2019-2021” będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dubeninkach. Wyszczególnione w programie zadania będą podejmowane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów do realizacji.

Efektywność wdrożenia programu będzie zależała od środków finansowych posiadanych oraz pozyskanych na opracowanie i realizację projektów, które będą zgodne z przyjętymi w nim zadaniami.

Szczególny nacisk kładzie się na stałą współpracę pomiędzy instytucjami, organizacjami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Monitoring i ewaluacja Programu, polegające na zebraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych lub zrealizowanych zadań będą prowadzone na bieżąco.

Gromadzone dane pozwolą nie tylko zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, stwierdzić czy realizacja wyznaczonych zadań zmierza

w słusznym kierunku, ale także umożliwią ustalenie rzeczywistych rezultatów ich wdrożenia tj. czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długoterminowym.